

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. B. Németh László ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű felperesnek, Csuka György Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Csuka György ügyvéd) által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2009. december 15. napján kelt 36.P.25.124/2005/42. számú ítélete ellen, a felperesek részéről 43., az alperes részéről 44. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, az I. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítést 600.000 (hatszázezer) forintra, míg a II. rendű felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítést 2.000.000 (kettőmillió) forintra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy a leszállított tőkeösszegek után fizessen meg külön-külön az I. és a II. rendű felperesnek 15 napon belül 1999. február 5. napjától 1999. december 31-ig évi 20%, 2000. január 1-jétől 2004. december 31-ig a mindenkori költségvetési törvényben megállapított mértékű, míg 2005. január 1-jétől a kifizetés napjáig számított minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát.

Mellőzi az I. és II. rendű felperes javára megállapított alperesi első fokú perköltség fizetési kötelezettséget.

Az alperes terhére megállapított illetékfizetési kötelezettség mértékét 167.600 (százhatvanhétezer-hatszáz) forintra leszállítja, míg az állam terhén maradó illeték mértékét 342.400 (háromszáznegyvenkettőezer-négyszáz) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A peres felek a fellebbezési eljárási perköltségüket maguk viselik.

Kötelezi az alperest, hogy az állam javára külön felhívásra fizessen meg 87.000 (nyolcvanhétezer) forint fellebbezési eljárási illetéket, míg 142.000 (száznegyvenkettőezer) forint le nem rótt illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperesek keresetükben az 1999. február 5. napján bekövetkezett közlekedési balesetből eredő vagyoni és nem vagyoni káruk megfizetésére kérték kötelezni az alperest a károkozó gépjármű kötelező felelősségbiztosítása alapján.

Az alperes a kártérítési felelősség jogalapját az I. rendű felperes vonatkozásában nem vitatta, míg a II. rendű felperes tekintetében a kártérítési kötelezettségének mértékét 60-40%-os mértékben kérte megállapítani az alperesre terhesebben. Álláspontja szerint a II. rendű felperes a perbeli baleset bekövetkezésekor a megengedett sebességnél lényegesen nagyobb sebességgel haladt lakott területen, így közrehatott a perbeli baleset bekövetkeztében. Megítélése szerint a felpereseket ért valamennyi kárt peren kívül megtérítette.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 1.300.000 forintot nem vagyoni kártérítést, míg 106.500 forintot lejárt járadék címén; 88.000 forint után 1999. szeptember 18-tól, 12.500 forint után 1999. április 18-tól, míg 6.000 forint után 1999. május 18-tól a kifizetésig járó törvényes mértékű kamatával együtt. Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű felperesnek 3.150.000 forintot nem vagyoni kártérítés címén, míg lejárt járadék címén 86.700 forintot, melyből 5.700 forint után 1999. szeptember 18-tól, 73.500 forint után 1999. szeptember 15-től, míg 7.500 forint után 1999. május 18-tól a kifizetési járó törvényes mértékű kamataival együtt. Az elsőfokú bíróság az alperest 2010. január 1-jétől havonta, előre esedékesen 10.500 forint járadék megfizetésére köteles a II. rendű felperes részére. A bíróság az alperest 15 napos teljesítési határidővel az I. rendű felperesnek 52.500 forint, míg II. rendű felperesnek 120.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a bíróság a keresetet elutasította. Az ítéletet havi folyamatos járadék tekintetében előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította. Az alperest kötelezte, hogy külön felhívásra 272.000 forint illetéket fizessen meg az állam javára, míg a fennmaradó 238.000 forint illetéket az állam viseli.

Az első fokú ítélet indokolása értelmében a bíróság a peres felek jogvitáját a Ptk. 339. §-a, a Ptk. 345. §-a és az 58/1991. (IV. 14.) Kormányrendelet alapján bírálta el.

Az I. rendű felperes nem vagyoni kárigényét - az ítélet hozatalkor fennálló ár- és értékviszonyok figyelembevételével, az alperes által már megfizetett 800.000

forinton felül további 1.300.000 forintban, mindösszesen 2.100.000 állapította meg, tekintettel az orvos- és pszichológus szakértői véleményben foglaltakra.. Háztartási kisegítő címén 64.000 forint, gyógyszerköltség címén 24.000 forint, élelemfeljavítás címén 6.000 forint megfizetését találta indokoltnak.

Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a II. rendű felperes közrehatott a perbeli baleset bekövetkeztében, mivel az adott útszakaszra megengedett 50 km/h sebességet jelentősen túllépve, 70 km/h sebességgel közlekedett. Ezért a kármegosztás arányát - az alperes korábbi peren kívül képviselt álláspontjával egyezően - 30-70%-os mértékben, az alperesre terhesebben állapította meg. A II. rendű felperesnek fizetendő nem vagyoni kár összegét mindösszesen 4.200.000 forintban határozta meg, melyből az alperes peren kívül teljesített 1.050.000 forintot. Ezért az elsőfokú bíróság további 3.150.000 forint nem vagyoni kár megfizetésére kötelezte az alperest. A nem vagyoni kártérítés mértékét az elsőfokú bíróság a jelenlegi ár- és értékviszonyok, az igazságügyi orvosszakértői- és pszichológusi szakvélemény figyelembevételével állapította meg. A II. felperes javára háztartási kisegítő címén 79.200 forint, míg élelemfeljavítás címén 7.500 forint kártérítést talált megállapíthatónak, a háztartási kisegítői járadékot pedig 2010. január 1. napjától kezdődően 10.500 forintban határozta meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen valamennyi peres fél fellebbezéssel élt.

A felperesek az elsőfokú bíróság ítéletének nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezése megváltoztatását kérték oly módon, hogy az I. rendű felperes részére megállapított 1.300.000 forint és a II. rendű felperes javára megállapított 3.150.000 forint után a baleset bekövetkeztének napjától számított törvényes kamatának megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A II. rendű felperes a kármegosztás mértékét 10-90%-ban kérte meghatározni az alperesre terhesebb mértékben. Kérelmük indokolása szerint az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés nem a jelenlegi ár- és értékviszonyokhoz igazodik, az a baleset idején fennállt ár- és értékviszonyoknak felel meg. Ezért a káresemény bekövetkezésének időpontjától az alperest kamatfizetési kötelezettség terheli.

Állították, hogy a bíróság tévesen jelölte meg az alperes által peren kívül megfizetett kártérítés összegét. Kifogásolták az elsőfokú bíróság ítéletének azon ténymegállapítását, miszerint a II. rendű felperes a baleset során autójával megcsúszott, áttért a menetirány szerinti baloldalra és nekiütközött a saját forgalmi sávjából visszatérő K.C. által vezetett teherautónak. Megítélésük szerint ezt a tény az ügy előzményi iratai nem támasztják alá. E körben utaltak a büntetőeljárásban beszerzett gépjármű szakértői véleményre.

A II. rendű felperes szerint tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, miszerint a balesetet megelőzően is voltak pszichés eredetű panaszai, ugyanis a pszichológiai szakvélemény ezen álláspontnak ellentmond. Hangsúlyozta: mentális zavarai egyértelműen a perbeli balesettel összefüggésben jelentkeztek.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását, a felperesek nem vagyoni kárigényének elutasítását kérte. Hivatkozása szerint az I. rendű felperes a perbeli baleset során mindösszesen 15%-os mértékű munkaképesség csökkenést szenvedett, egyébként maradványállapot nélkül gyógyult, jelenlegi állapota pedig a mindennapi életvitelét lényeges mértékben nem nehezíti el. Kiemelte: az I. rendű felperes állapota nem igényelt külön pszichiátriai, pszichológiai ellátást. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság túlzott összegben állapította meg a nem vagyoni kártérítés mértékét, amely nem felel meg a jelenlegi ár- és értékviszonyoknak. Álláspontja szerint a peren kívül megfizetett 800.000 forint és kamatai arányosak az I. rendű felperes által elszenvedett sérelem mértékével. Hangsúlyozta: a II. rendű felperes jelentős közrehatásának mértéke nem mutatkozik meg a II. rendű felperes javára megállapított nem vagyoni kár összegében. Számítása szerint a pernyertesség és pervesztesség aránya az alperesre kedvezőbb, így indokolt lett volna az elsőfokú bíróságnak részére perköltséget megállapítani.

A felek fellebbezési ellenkérelme - a fellebbezésükben kifejtettek szem előtt tartása mellett - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A felperesek és az alperes fellebbezése részben alapos.

A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (3) bekezdésére figyelemmel, kizárólag a fellebbezéssel érintett körben, a fellebbezési kérelemhez kötötten bírálta felül az első fokú ítélet megalapozottságát. Vitatott volt az I-II. rendű felperesek javára megítélt kártérítés mértéke és annak kamatai, valamint a II. rendű felperes közrehatásának aránya.

A fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg a tényállást, azonban az abból levont következtetésével a másodfokú bíróság csupán részben ért egyet. Az elsőfokú bíróság az általa beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemények alapján helyesen állapította meg, hogy az I-II. rendű felperesek a perbeli baleset következtében milyen sérüléseket szenvedtek, ennek következtében életviszonyaikban milyen hátrányos változások következtek be. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását a másodfokú bíróság annyiban pontosítja, hogy a II. rendű felperes pszichés állapotában bekövetkezett változások kizárólag a perbeli balesetre vezethetők vissza. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli: tény, miszerint az I. rendű felperes baleseti eredetű munkaképesség csökkenése mindösszesen 15%-os mértékű, testén maradandó, feltűnő, esztétikai problémát jelentő sérülései nem keletkeztek. A szakértői vizsgálat alapján megállapítható, hogy az I. rendű felperesnél az által elszenvedett baleseti sérülésekkel összefüggésben érdemi anatómiai és funkcionális eltérés nem keletkezett. Az I. rendű felperes állapota véglegesen kialakultnak tekinthető, jövőbeli javulás vagy rosszabbodás jelen állapotához képest nem várható. Az I. rendű felperesnél kialakult baleseti maradványállapot mindennapi életvitelét lényeges mértékben nem nehezíti el. A perbeli balesetből eredő sérülések csökkent terhelhetőség, enyhe fokú szomatikus

csökkentértékűség-érzést alakított ki benne, amely pszichiátriai, pszichológusi ellátást nem indokolt.

A Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján kártérítés címén a károkozó körülménye folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és elmaradt vagyoni előnyt kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A Ptk. 360. § (1) bekezdése értelmében a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

A Ptk. 360. § (2) bekezdése kimondja: a kárért felelős személy helyzetére a szerződés teljesítésében késedelmes kötelezettre irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

A Ptk. 355. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezésében és ehhez kapcsolódóan a Ptk. 360. §-ának (1) és (2) bekezdésében, valamint a Ptk. 301. §-ában írt szabályok azt a célt szolgálják, hogy a teljes kártérítés elvének megfelelően a károsult olyan helyzetbe kerüljön, mint amilyenben akkor lett volna, ha a károsodás nem következik be. A késedelmi kamat megítélése azonban nem hozza feltétlenül abba a helyzetbe a károsultat, amilyenben a károsodás bekövetkezte előtt volt, ezért az ítélkezési gyakorlat - reparációs célból - lehetőséget teremt arra, hogy ha a károkozás, illetőleg az elbírálás idején irányadó ár- és értékviszonyokban olyan jelentős eltérés mutatkozik, amely miatt a kártérítés a reparációs célt nem szolgálja, a bíróság - kellő indokok alapján - az időközben bekövetkezett ár- és értékviszonyok változását kifejező, az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapulvételével határozza meg a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése szerint sajátos cél kielégítését szolgáló nem vagyoni kártérítés összegét. Ebben az esetben azonban ettől az időponttól kezdődően és nem visszamenőleg, tehát nem a károkozás idejétől jár a késedelmi kamat. Arra azonban sem jogszabály, sem az ítélkezési gyakorlat nem ad lehetőséget, hogy a bíróság az említett méltányolható érdek nélkül, ráadásul késedelmi kamat nélkül határozza meg a nem vagyoni kártérítés összegét (EBH. 2009. 2041.). Az elsőfokú bíróság tehát a jogszabály rendelkezése és kellő indok nélkül állapította meg a felpereseknek járó nem vagyoni kártérítés összegét az elbíráláskori értékviszonyok alapulvételével.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az I. rendű felperes életkorának, sérüléseinek és a balesetkori ár- és értékviszonyok szem előtt tartásával 1.400.000 forint nem vagyoni kár megállapítását tartotta indokoltnak, mely összegből az alperes 800.000 forintot és kamatait már peren kívül megfizetett az I. rendű felperes részére. Az alperes azon intézkedéséből, miszerint a 800.000 forint kártérítés után a baleset napjától a kifizetés napjáig kamatot is térített, ráutaló magatartással arra enged következtetni, hogy az alperes is a baleset időpontjában érvényes ár- és értékviszonyok alapján kívánta meghatározni a nem vagyoni kár összegét. A Fővárosi Ítéltábla a baleset bekövetkeztének időpontjától kötelezte az alperest az I.

rendű felperes vonatkozásában 600.000 forint nem vagyoni kár után törvényes kamat megfizetésére.

A II. rendű felperes fellebbezésében vitatta az elsőfokú bíróság által megállapított kármegosztás mértékét is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében (3. oldal 2. bekezdés) a Pesti Központi Kerületi Bíróság számú ítélete indokolásában foglaltakkal egyezően állapította meg, miszerint a II. rendű felperes a perbeli balesetkor autójával megcsúszott, áttért a menetirány szerinti baloldalra, és nekiütközött a saját forgalmi sávjába visszatérő **K.C.** által vezetett teherautónak. Ezen ítéleti megállapítást támasztja alá a büntetőeljárásban E.L. okleveles gépészmérnök, igazságügyi gépjármű szakértői véleménye is. A büntetőeljárásban II. rendű vádlottként szereplő II. rendű felperes a büntető ítélet ezen ténymegállapítását nem cáfolta, az ítélet indokolása ellen fellebbezést nem jelentett be, jelen eljárásban pedig állítása igazolására bizonyítékot nem csatolt. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el a büntető ítélet megállapításait ítélkezése alapjául.

A peradatok alapján minden kétséget kizáró módon megállapítható, hogy a **K.C.** által vezetett ... forgalmi rendszámú tehergépjármű pótkocsiból álló járműszerelvénnyel az előzni tilos jelzés és a záróvonal ellenére előzésbe kezdett, és áttért az úttest menetirány szerinti baloldalára. A büntetőeljárásban a bíróság **K.C.** büntetőjogi felelősségét, maradandó fogyatékoságot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétségében megállapította, a jelen per II. rendű felperesét mint II. vádlottat az ellene emelt vád alól felmentette. Az ítélet indokolásában a bíróság rögzítette: a II. rendű felperes megszegte a KRESZ 26. § (1) bekezdésében foglaltakat. A büntetőeljárásban kirendelt igazságügyi szakértő kifejtette, hogy a II. rendű felperes személygépkocsijának balesetet megelőző sebességét kellő műszaki megalapozottsággal igazolni nem lehet, nagyobb a valószínűsége annak, hogy 60-70 km/h sebességgel közlekedhetett, legalábbis megközelíthette sokkal inkább a 70 km/h haladási sebességet (szakvélemény 53. oldal).

Figyelemmel arra, hogy az alperes által biztosított gépjármű vezetője kirívóan súlyos közlekedési szabályt segett, amikor a záróvonal és az előzni tilos jelzés ellenére előzésbe kezdett és áttért az úttest menetirány szerinti baloldalára. A II. rendű felperesnek - mivel a baleset az M5 autópályát átívelő felüljárón következett be - lehetősége sem volt a baleset elkerülésére. Tekintettel arra, hogy a II. rendű felperes a megengedett sebességnél szakértőileg bizonyítottan nem, de általa elismerten nagyobb sebességgel közlekedett, a másodfokú bíróság a II. rendű felperes közrehatását a baleset bekövetkeztében 10% mértékben határozta meg.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett orvosszakértői vélemény alapján helyesen állapította meg a II. rendű felperes balesetében bekövetkezett sérüléseit. A szakvélemény szerint a II. rendű felperes - többek között a IX. hátcsigolya összenyomódásos törését szenvedte, mely eddigi kóros háti görbületét tovább rontotta, a görbület mértéke duplájára nőtt, mellyel együtt nem csak a felső, hanem

az alsó zárólemez is benyomódott. A szakvélemény szerint ezen kóros elváltozások együttesen okozhatják a II. rendű felperes gerinctájéki fájdalmait, és kórosan megváltoztatják gerincoszlopának statikáját, mozgásszervi állapotát. A szakértők a II. rendű felperes balesetből származó munkaképesség csökkenését egybehangzóan 25%-os mértékben állapították meg. Az igazságügyi pszichológus szakértő véleménye szerint a perbeli baleset következtében a II. rendű felperesnél 1 évig tartó enyhe fokú poszt-traumás stressz zavar állott fenn.

Mindezen körülményeket a másodfokú bíróság a balesetkori ár- és értékviszonyokra tekintettel értékelte, ezért az elsőfokú bíróság által az ítélelhozatali értékviszonyok szerint megállapított mindösszesen 4.200.000 forint nem vagyoni kár összegét - figyelemmel a II. rendű felperes 10%-os közrehatására is - 2.000.000 forintban és a balesettől számított törvényes kamatában állapította meg. A nem vagyoni kártérítés baleset bekövetkezésének időpontjában történő ár - és értékviszonyok alkalmazására a Fővárosi Ítéltábla indokai azonosak az I. rendű felperes esetében korábban kifejtettekkel.

A II. rendű felperes jogi képviselője a másodfokú bíróság kérdésére úgy nyilatkozott, hogy a kármegosztás mértékének javára történő módosítása esetén is kizárólag a nem vagyoni kár mértékének módosítását indítványozza, ezért a Fővárosi Ítéltáblának - erre irányuló kérelem hiányában - a vagyoni kárigény mértékének megváltoztatására nem volt lehetősége.

Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy a felperesek az első fokú eljárás során saját maguk jelentették be, hogy az alperes peren kívül részükre milyen összeget térített. Fellebbezésükben előadták, hogy az eddigi előadásukkal ellentétben az alperes 2001. június 7. napján kelt átirata szerint az I. rendű felperes részére 1.017.386 forint, míg a II. rendű felperesnek a 2000. október 31. napján kelt alperesi tájékoztatás szerint 1.157.260 forint került megfizetésre. Ezen alperesi kimutatásoknak a jelen per elbírálása szempontjából nincs jelentősége, ugyanis az elsőfokú bíróság csupán a vitatott tételek vonatkozásában vette figyelembe az alperes által peren kívül folyósított összegek nagyságát, mely ítéleti rendelkezés ellen a felperesek fellebbezéssel nem éltek. A felperesek nem kérték a Ptk. 293. §-ában foglaltak alkalmazását sem az alperes által peren kívül megfizetett kártérítés vonatkozásában, ezért a másodfokú bíróság ezen jogszabályhelyet számításai során figyelmen kívül hagyta.

A fentiek szerint módosult marasztalási összegre figyelemmel a felperesek nagyobb részben lettek pervesztesek, mint pernyertesek, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alkalmazásával a másodfokú bíróság az alperes által a felperesek javára fizetendő perköltség fizetési kötelezettségét mellőzte. Ugyanezen szempontok alapján a pervesztesség-pernyertesség arányára figyelemmel módosult az alperes által az állam javára fizetendő, valamint az állam terhén maradó eljárási illeték mértékét.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését a rendelkező részben írtak

szerint részben megváltoztatta, míg azt meghaladóan a fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

A per tárgyi költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Mivel a pervesztesség és pernyertesség aránya közel azonos, ezért a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Budapest, 2010. május 18.

Dr. Lizák Tibor sk.
a tanács elnöke

. Molnár Ágnes sk.. Merőtey Anikó sk.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

Dankó Zsuzsanna
írnok